

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 martie 2018, în cauza penală în privința lui

Munteanu Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX

Sîrghi Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 12.10.2017 - până la 17.01.2018

instanța de apel:

de la 09.02.2018 - până la 14.03.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 27.06.2018 – până la 26.09.2018

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul central din 17 ianuarie 2018:

Munteanu Ion XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal coroborat cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsa de trei ani și patru luni închisoare;

- în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, coroborat cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsa de trei ani și patru luni închisoare.

În corespundere cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, definitiv spre executare, i-a fost stabilită pedeapsa închisorii pe termen de patru ani, cu ispășire în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, pe o perioadă de probațiune de doi ani, cu aplicarea în privința lui Munteanu Ion, a măsurii preventive - obligațiunea de nepărăsire a țării până la devenirea sentinței definitive.

Sîrghi Ion XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, coroborat cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsa amenzii în mărime de 563 unități convenționale, ceia ce constituie 28150 lei, cu aplicarea în privința acestuia a măsurii preventive - obligațiune de nepărăsire a țării până la devenirea sentinței definitive.

A fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpaților Munteanu Ion și Sîrghi Ion în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Munteanu Ion XXXXX, la data de 24.06.2017, în intervalul orelor de la 01:00 până la 01:25, aflându-se în clubul de noapte „Manhatan” amplasat în or. Sîngerei, str. B. Glavan nr. 2A, intenționat, din motive josnice, încălcând grosolan ordinea publică, ce înseamnă o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și manifestând obraznicie deosebită, din intenții huliganice, împreună și de comun acord cu Sîrghi Ion, i-a aplicat lui Bordei Efim și Popescu Petru, multiple lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului, cauzându-i lui Bordei Efim, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 132D din 07.07.2017, vătămări corporale ușoare și lui Popescu Petru, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 215 din 26.06.2017, vătămări corporale ușoare, acțiuni ce au fost încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu calificativele ”huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc prin obrazniciei deosebită, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane”.

Tot el, Munteanu Ion XXXXX, la data de 22.10.2016, ora 00:45, intenționat, înțelegând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, împreună și de comun acord cu fratele său, Munteanu Pavel, în privința căruia

cauza penală a fost disjungată, sub un pretext neînsemnat, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând o neglijare premeditată a conduitei în societate și o obraznicie deosebită, urmărind manifestarea bravurii și a forței grosolane cu scopul de a înjosi onoarea și demnitatea persoanei, aflându-se în loc public, pe terasa barului „Manhatan” amplasat în or. Sîngerei, str. B. Glavan 2B, i-au aplicat mai multe lovituri cu mâinile în cap lui Bajereanu Lilian, provocându-i acestuia conform raportului de expertiză judiciară nr. 104D din 18.05.2017, vătămări corporale ușoare, acțiuni care au fost încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu calificativele ”huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc prin obrazniciei deosebită, acțiuni săvârșite de două persoane .”

2.1. Prin aceeași sentință, prima instanță a constatat că Sîrghi Ion XXXXX, la data de 24.06.2017, în intervalul orelor de la 01:00 până la 01:25, aflându-se în clubul de noapte ”Manhatan” amplasat în or. Sîngerei, str. B. Glavan nr.2A, intenționat, din motive josnice, încălcând grosolan ordinea publică, ce înseamnă o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și manifestând obraznicie deosebită, din intenții huliganice, împreună și de comun acord cu Munteanu Ion, i-a aplicat lui Bordei Efim și lui Popescu Petru multiple lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului, cauzându-i lui Bordei Efim, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 132 D din 07.07.2017, vătămări corporale ușoare și lui Popescu Petru, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 215 din 26.06.2017, vătămări corporale ușoare, acțiuni care au fost încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu calificativele ”huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc prin obrazniciei deosebită, acțiuni săvârșite de două persoane sau mai multe persoane”.

3. Împotriva sentinței, la 26.06.2018, a declarat apel procurorul în Procuratura r-ului Sîngerei, Dumitru Ceaica, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea soluționării chestiunii privind cheltuielile judiciare, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpaților Munteanu Ion și Sîrghi Ion a cheltuielilor judiciare în sumă de 2476,60 lei, suportate în cadrul

respectivei cauze penale pentru efectuarea expertizelor medico-legale, iar în rest sentința să fie menținută fără modificări.

În susținerea apelului, procurorul a expus următoarele:

- prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 381 alin. (1) pct. 14); art. 227 alin. (2) pct. 5); art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, astfel, nu a dispus încasarea din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare, admitând interpretarea eronată a normelor enunțate;

- neîncasarea cheltuielilor judiciare atrage după sine neasigurarea scopului pedepsei penale și anume reeducarea inculpaților, restabilirea ordinii de drept, ba chiar din contra într-un mod tacit va favoriza condamnații să comită fapte analogice pe viitor, conștientizând că drept rezultat al comiterii lor, în limite legale, nu survine o pedeapsă aspră care să-i limiteze în drepturi sau să atragă după sine alte consecințe grave.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 martie 2018, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Motivând soluția emisă, instanța de apel, a apreciat drept obiectivă concluzia primei instanței privind respingerea cerinței de încasare de la inculpați a cheltuielilor judiciare în suma totală de 2476,60 lei, reieșind din obligația statului în sensul art. 6 CEDO, prin intermediul agenților din cadrul organului de urmărire penală de a dovedi, prin prisma prevederilor art. 24 și art. 56 Cod de procedură penală, vinovăția persoanei atrasă la răspunderea penală, având conform art. 96-97 Cod de procedură penală, sarcina probațiunii, atât timp cât legea penală îi garantează acuzatului dreptul la prezumția nevinovăției, stipulat la art. 8 Cod de procedură penală, liberându-l de obligația de a-și demonstra nevinovăția.

De asemenea, instanța de apel a reținut expunerea argumentată și motivată a primei instanțe asupra tuturor aspectelor faptice a cauzei, inclusiv prin motivația respingerii cerințelor de încasare din contul ambilor inculpați, în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare, motivare pe care instanța de apel a acceptat-o și a însușit-o, fapt care în opinia instanței de apel a venit în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, a statuat că art. 6 § 1 din CEDO, deși impune instanțelor obligația să își motiveze deciziile, nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea, noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă,

fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale. Pentru o motivare suplimentară în acest sens, instanța de apel a reținut dispoziția art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit cărei *„expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală, sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei (...), de către OUP, procuror (...)*”, la caz fiind incluse și cele medico-legale de constatare a gradului și caracterului vătămarilor corporale, în vederea unei încadrări juridice corecte a acțiunilor criminale, care în sensul art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, sunt obligatorii.

De rând cu aceasta, instanța de apel a făcut referire și la dispozițiile alin. (3) art. 75 a Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, care stabilesc expres că: *„în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Cod de procedură penală”*, la caz ordonatorul expertizei fiind organul de urmărire penală și nu partea apărării, care deși a formulat o cerere privind numirea unei expertize suplimentare, aceasta a fost respinsă prin ordonanța procurorului în Procuratura Sângerei, D. Ceaica, din 20.09.2015.

Astfel, instanța de apel, ținând cont de faptul că rapoartele de expertiză medico-legală nr. 104D din 18.05.2017; nr. 215 din 26.06.2017 și nr. 132D din 07.07.2017, au fost utilizate în sensul art. 93 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, în calitate de probe, fiind puse la baza învinuirii și condamnării lui Munteanu Ion și Sîrghi Ion, a considerat nefondată solicitarea apelantului privind încasarea de la inculpați a costului întocmirii rapoartelor de expertiză menționate.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, pronunțată integral la 28 martie 2018, la data de 25 aprilie 2018, a declarat recurs ordinar procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care, invocând în calitate de temeii de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea soluției privind cheltuielile de judecată, cu încasarea de la inculpații Munteanu Ion și Sîrghi Ion, în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare în sumă de 2476,60 lei.

5.1. În motivarea recursului, procurorul a expus următoarele:

- este neargumentată soluția instanței de apel cu privire la respingerea solicitării de încasare din contul inculpaților a cheltuielilor

judiciare, deoarece cheltuielile respective au fost suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare, inclusiv la solicitarea avocatului în interesele inculpaților în cadrul pregătirii poziției de apărare a celor din urmă;

- a făcut referire la prevederile art. 142 alin. (2); art. 227 alin. (1)-(3); art. 228 alin. (3); art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală și în acest sens a opinat că, odată ce inculpații au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunilor incriminate, cheltuielile judiciare urmează a fi încasate din contul acestora, or cauza penală a fost examinată în procedura art. 364¹ Cod de procedură penală;

- atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au clarificat obiectiv necesitatea încasării cheltuielilor judiciare, emițând hotărâri neargumentate în această parte.

6. La 27 iulie 2018, avocatul Sergiu Tica, acționând în numele inculpatului Sîrghi Ion, a depus referință asupra recursului procurorului, solicitând dispunerea inadmisibilității acestuia, ca vădit neîntemeiat, din următoarele considerente:

- instanțele de fond corect și obiectiv au respins solicitarea de încasare a cheltuielilor de judecată din contul inculpaților, reieșind din obligația statului prin intermediul agenților săi de a dovedi vinovăția persoanei pentru tragerea acesteia la răspundere penală, având sarcina probării vinovăției, atâta timp cât legea procesual-penală îi garantează acuzatului prezumția nevinovăției;

- ordonatorul expertizelor judiciare a fost organul de urmărire penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în coraport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

La caz, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, iar potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, la judecarea cauzei.

În speță se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției privind respingerea apelului declarat de procuror, prin care a fost solicitată încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei judiciare în prezenta cauză penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că argumentele invocate de recurent în susținerea acestui temei de drept nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, în acest context fiind aduse următoarele considerente.

Colegiul penal, analizând textul deciziei atacate în coraport cu motivele invocate de recurent, atestă că instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra aspectelor evidențiate în apel și în prezentul recurs ordinar, bazându-și soluția pe prevederilor stipulate în art. 227 Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, fiind conchis că instanța de apel corect s-a referit la pct. 37 hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, în care s-a statuat că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, Colegiul penal accentuează dispozițiile art. 227 Cod de procedură penală, care reglementează în mod clar și explicit care anume cheltuieli sunt incluse în categoria cheltuielilor judiciare, în această listă

nefiind însă incluse cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Mai mult, prevederile alin. (3) a art. 75 din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, stipulează expres că: *„În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova”*.

În această ordine de idei, se reține că potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală: *„Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară, o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor”*.

Sub acest aspect, argumentul recurentului cu privire la faptul că la solicitarea avocatului în interesele inculpaților în cadrul pregătirii poziției de apărare a fost dispusă efectuarea unor expertize judiciare, nu și-a găsit confirmarea, or studiind materialele cauzei, Colegiul penal a stabilit că la numirea expertizelor judiciare pentru care se solicită încasarea cheltuielilor din contul inculpaților, în calitate de ordonator, figurează organul de urmărire penală, care era obligat în temeiul prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, să dispună efectuarea expertizei medico-legale în privința părților vătămate pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale a acestora, concomitent având, potrivit art. 100 alin. (1) Cod de procedură penală, competența administrării probelor în procesul penal.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului cu privire la faptul că, odată ce inculpații Munteanu Ion și Sîrghi Ion au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunilor incriminate, cauza fiind examinată sub îndrumările prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, ultimii recunoscând integral probele administrate la faza urmăririi penale și vinovăția, astfel urmând ca cheltuielile judiciare să fie încasate din contul acestora, deoarece facilitatea acordată de legiuitor prin reducerea limitelor pedepsei prin prisma prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală nu poate fi interpretată în defavoarea inculpaților prin punerea în sarcina acestora a suportării cheltuielilor de judecată, or, examinarea

cauzei în procedură simplificată are un singur efect legal instituit - reducerea limitelor pedepsei și nicidecum nu influențează asupra rezolvării chestiunii cu privire la cheltuielile de judecată, cu atât mai mult că această chestiune are o reglementare distinctă și clară în legea procesual penală.

În plenitudinea celor constatate, reieșind din corectitudinea respingerii, de către prima instanță și instanța de apel, a solicitării procurorului privind recuperarea cheltuielilor de judecată din contul inculpaților, apreciind netemeinicia argumentelor invocate în recursul ordinar deferit prezentei examinări, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, deoarece este vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), 2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formușatii Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 martie 2018, în cauza penală în privința lui *Munteanu Ion XXXXX și Sîrghi Ion XXXXX*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 septembrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma